HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

24 martie 2011 *

În cauza T-384/06,

IBP Ltd, cu sediul în Tipton (Regatul Unit),

International Building Products France SA, cu sediul în Sartrouville (Franța),

reprezentate de domnii M. Clough, QC, și A. Aldred, solicitor,

reclamante,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de domnii F. Castillo de la Torre și V. Bottka, în calitate de agenți,

pârâtă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect o cerere de anulare parțială a Deciziei C(2006) 4180 a Comisiei din 20 septembrie 2006 privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/F-1/38.121 – Fitinguri), precum și, cu titlu subsidiar, o cerere de reducere a cuantumului amenzii aplicate reclamantelor prin decizia menționată,

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din doamna M. E. Martins Ribeiro, președinte, și domnii N. Wahl (raportor) și A. Dittrich, judecători,

grefier: doamna T. Weiler, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 februarie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

1 Prin Decizia C(2006) 4180 din 20 septembrie 2006 privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (Cazul COMP/F-1/38.121 –

Fitinguri) (rezumat în JO 2007, L 283, p. 63, denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia Comunităților Europene a constatat că mai multe întreprinderi au încălcat articolul 81 alineatul (1) CE și articolul 53 din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE) prin participarea, în diferite perioade cuprinse între 31 decembrie 1988 și 1 aprilie 2004, la o încălcare unică, complexă și continuă a normelor comunitare de concurență, sub forma unui ansamblu de acorduri anticoncurențiale și de practici concertate pe piața fitingurilor din cupru și din aliaj de cupru, care vizau teritoriul SEE. Încălcarea consta în stabilirea prețurilor, în convenirea unor liste de prețuri, a unor reduceri și rabaturi și a unor mecanisme de aplicare a creșterilor de prețuri, în împărțirea pieței naționale și a clienților și în schimbul de alte informații comerciale, precum și în participarea la reuniuni regulate și în întreținerea altor contacte destinate să faciliteze încălcarea.

2 Reclamantele, IBP Ltd și International Building Products France SA (denumită în continuare „IBP France”), figurează printre destinatarii deciziei atacate.

3 IBP France este o filială deținută 100 % de IBP. Aceasta din urmă a fost înființată în 2001 de Oystertec plc în scopul de a achiziționa de la Delta plc, la 23 noiembrie 2001, activele fostei societăți holding IBP (denumită și IBP Ltd, iar ulterior denumită Aldway Nine Ltd) și acțiunile filialelor sale, dintre care IBP France. La 1 iunie 2005, Oystertec și-a schimbat denumirea în Advanced Fluid Connections plc (denumită în continuare „AFC”). La 24 martie 2006, aceasta a fost plasată sub sechestru. La 25 martie 2006, administratorii-sechestru au vândut Celestial Wing Ltd toate activele AFC, printre care figurau activele reclamantelor și ale International Building Products GmbH (denumită în continuare „IBP Germania”). Celestial Wing era la acea dată o filială deținută 100 % de un fond de capital privat, Endless LLP. La 15 septembrie 2006, Celestial Wing a devenit Pearl Fittings Ltd [considerentul (35) al deciziei atacate]. Prin două ordonanțe din 2 martie 2007, judecătorul Richards de la High Court of Justice (England & Wales) (Înalta Curte de Justiție, Anglia și Țara Galilor, Regatul Unit) a deschis

o procedură de insolvență împotriva reclamantelor și a desemnat doi administratori pe durata respectivei proceduri.

4 La 9 ianuarie 2001, Mueller Industries Inc., un alt producător de fitinguri din cupru, a informat Comisia cu privire la existența unei înțelegeri în sectorul fitingurilor și în alte industrii conexe pe piața tuburilor din cupru și cu privire la intenția sa de a coopera în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea din 1996") [considerentul (114) al deciziei atacate].

5 La 22 și la 23 martie 2001, în cadrul unei investigații cu privire la tuburile și la fitingurile din cupru, Comisia a efectuat inspecții inopinate la sediile mai multor întreprinderi, în temeiul articolului 14 alineatul (3) din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3) [considerentul (119) al deciziei atacate].

6 Ca urmare a acestor prime inspecții, în aprilie 2001, Comisia a separat investigația referitoare la tuburile din cupru în trei proceduri distincte, și anume, procedura privind cazul COMP/E-1/38.069 (Tuburi sanitare din cupru), procedura privind cazul COMP/F-1/38.121 (Fitinguri) și procedura privind cazul COMP/E-1/38.240 (Tuburi industriale) [considerentul (120) al deciziei atacate].

7 La 24 și la 25 aprilie 2001, Comisia a efectuat alte inspecții inopinate la sediul Delta plc, societate aflată în fruntea unui grup internațional de inginerie al cărui departament „Inginerie" reunea mai mulți fabricanți de fitinguri. Aceste inspecții vizau exclusiv fitingurile [considerentul (121) al deciziei atacate].

8 Începând din februarie/martie 2002, Comisia a adresat părților în cauză mai multe solicitări de informații în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17, iar ulterior în temeiul articolului 18 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 [CE] și 82 [CE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167) [considerentul (122) al deciziei atacate].

9 În septembrie 2003, IMI plc a formulat o cerere prin care urmărea să beneficieze de Comunicarea privind cooperarea din 1996. Această cerere a fost urmată de cea a grupului Delta (martie 2004) și de cea a FRA.BO SpA (iulie 2004). Această din urmă cerere de clemență a fost formulată în mai 2005 de Advanced Fluid Connections plc [considerentele (115)-(118) ale deciziei atacate].

10 La 22 septembrie 2005, Comisia a inițiat, în cadrul cazului COMP/F-1/38.121 (Fitinguri), o procedură de constatare a încălcării și a adoptat o comunicare privind obiecțiunile care a fost notificată reclamantelor, între alți destinatari [considerentele (123) și (124) ale deciziei atacate].

11 La 20 septembrie 2006, Comisia a adoptat decizia atacată.

12 La articolul 1 al deciziei atacate, Comisia a constatat că reclamantele au încălcat dispozițiile articolului 81 CE și ale articolului 53 din Acordul privind SEE, în cazul IBP, între 23 noiembrie 2001 și 1 aprilie 2004, iar în cazul IBP France, între 4 aprilie 1998 și 23 noiembrie 2001 (în cadrul întreprinderii Delta) și între 23 noiembrie 2001 și 1 aprilie 2004 (în cadrul întreprinderii AFC).

13 Pentru această încălcare, Comisia a aplicat AFC o amendă în valoare de 18,08 milioane de euro, la plata căreia IBP a fost ținută responsabilă în solidar în limita a 11,26 milioane de euro [articolul 2 litera (c) punctul (i) din decizia atacată] și IBP France, în limita a 5,63 milioane de euro [articolul 2 litera (c) punctul (ii) din decizia atacată]. De

asemenea, pentru această încălcare Comisia a aplicat Delta o amendă în valoare de 28,31 milioane de euro, pentru care IBP France a fost ținută responsabilă în solidar în limita a 5,63 milioane de euro [articolul 2 litera (d) punctul (iii) din decizia atacată].

14 În vederea stabilirii cuantumului amenzii impuse fiecărei întreprinderi, Comisia a aplicat în decizia atacată metoda prevăzută de Liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „Liniile directoare din 1998").

15 În ceea ce privește, în primul rând, stabilirea cuantumului de plecare al amenzii în funcție de gravitatea încălcării, Comisia a calificat încălcarea ca fiind foarte gravă, având în vedere însăși natura acesteia, precum și întinderea sa geografică [considerentul (755) al deciziei atacate].

16 Apreciind în continuare că exista o disparitate considerabilă între întreprinderile în cauză, Comisia a procedat la un tratament diferențiat, întemeindu-se în acest scop pe importanța relativă a acestora pe piața relevantă, determinată de cotele lor de piață. Pe această bază, Comisia a împărțit întreprinderile în cauză în șase categorii [considerentul (758) al deciziei atacate].

17 Întreprinderea Delta a fost clasată în cea de a doua categorie, pentru care cuantumul de plecare al amenzii a fost stabilit la 46 de milioane de euro, în timp ce AFC a fost clasată în cea de a treia categorie, pentru care cuantumul de plecare a fost stabilit la 36 de milioane de euro [considerentul (765) al deciziei atacate].

18 Având în vedere durata participării reclamantelor la încălcare, prima parte a cuantumului de plecare al amenzii aplicate IBP France pentru participarea sa la încălcare în cadrul întreprinderii Delta a fost majorată cu 35 %, iar cea de a doua parte, pentru participarea la încălcare în cadrul întreprinderii AFC, a fost majorată cu 20 %. Cuantumul de plecare al amenzii aplicate IBP a fost majorat cu 20 %.

19 Ulterior, continuarea participării la încălcare după efectuarea inspecțiilor de către Comisie a fost considerată drept o circumstanță agravantă care justifică o majorare cu 60 % a cuantumului de bază al amenzii aplicate tuturor întreprinderilor aparținând Delta și AFC [considerentul (785) al deciziei atacate]. De asemenea, cuantumul de bază al amenzii aplicate AFC a fost majorat cu 50 % având în vedere informațiile care induc în eroare pe care aceasta le-ar fi furnizat Comisiei [considerentul (790) al deciziei atacate].

20 În ceea ce privește IBP, plafonul de 10 % prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, și anume 11,26 milioane de euro, a fost calculat pe baza cifrei de afaceri mondiale totale a acesteia. În cazul IBP France, acest plafon de 10 % a fost aplicat în privința celor două părți din cuantumul amenzii pentru plata cărora întreprinderea a fost ținută responsabilă în solidar cu cele două societăți-mamă succesive. Având în vedere că aceste două părți depășeau plafonul de 10 %, s-a considerat că IBP France este ținută în solidar la plata a jumătate din cuantumul amenzii corespunzând plafonului de 10 % al fiecăreia dintre societățile sale mamă succesive.

21 AFC și filialele sale nu au beneficiat de nicio reducere a cuantumului amenzii în temeiul dispozițiilor prevăzute în titlul D alineatul (2) prima și a doua liniuță din Comunicarea privind cooperarea din 1996 [considerentele (861)-(865) ale deciziei atacate].

Procedura și concluziile părților

22 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 13 decembrie 2006, reclamantele au introdus prezenta acțiune.

23 Prin ordonanța din 28 martie 2007, președintele Tribunalului a respins cererea de măsuri provizorii formulată de reclamante, prin care se urmărea suspendarea executării articolului 2 literele (c) și (d) din decizia atacată.

24 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis deschiderea procedurii orale.

25 Prin scrisoarea depusă la grefa Tribunalului la 20 ianuarie 2010, reclamantele au informat Tribunalul că, din cauza situației lor financiare critice, se aflau în imposibilitate de a fi reprezentate în ședință. Ulterior, apreciindu-se că o ședință era utilă pentru ca Comisia să poată răspunde la anumite întrebări ridicate de dosar și care nu puteau fi soluționate pe deplin pe baza înscrisurilor, pledoariile Comisiei și răspunsurile acesteia la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința publică din 4 februarie 2010.

26 Reclamantele solicită Tribunalului:

— anularea deciziei atacate în măsura în care se aplică acestora pentru perioada 23 noiembrie 2001-1 aprilie 2004;

— anularea amenzii care le-a fost aplicată sau reducerea acesteia la cuantumul pe care Tribunalul îl va considera adecvat;

— dispunerea măsurilor de organizare a procedurii sau de investigație necesare pentru soluționarea dezacordurilor dintre reclamante, pe de o parte, și Comisia și FRA.BO, pe de altă parte, în ceea ce privește probele referitoare la reuniunile Fédération française des négociants en appareils sanitaires, chauffage, climatisation et canalisations (Federația Franceză a Negociatorilor de Aparate sanitare, de Încălzire, de Climatizare și de Canalizare, FNAS) și la apelurile telefonice ale doamnei B. (FRA.BO), în special, dispunerea audierii martorilor în cauză, inclusiv a doamnelor I. și B., a domnilor T., H., R. și D., precum și a oricărui alt martor pe care Tribunalul ar considera util să îl audieze;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

27 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor aferente procedurii măsurilor provizorii.

În drept

28 În susținerea acțiunii, reclamantele invocă două motive, întemeiate pe încălcarea articolului 81 CE și, respectiv, pe calculul eronat al cuantumului amenzii.

Cu privire la cererea de măsuri de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească

29 Trebuie amintit că, potrivit articolului 68 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul de procedură, Tribunalul, după ascultarea părților, din oficiu sau la cererea părților, poate dispune ca anumite fapte să fie probate cu martori. Conform celui de al treilea paragraf al aceleiași dispoziții, cererea unei părți privind audierea unui martor trebuie să indice cu precizie faptele în legătură cu care acesta va fi ascultat și motivele care justifică ascultarea acestuia.

30 În ceea ce privește aprecierea cererilor de măsuri de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească formulate de o parte la un litigiu, trebuie amintit că numai Tribunalul este competent să se pronunțe asupra eventualei necesități de a completa informațiile de care dispune în legătură cu cauzele cu care este sesizat (a se vedea Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2007, Sniace/Comisia, C-260/05 P, Rep., p. I-10005, punctul 77 și jurisprudența citată).

31 Astfel, Curtea a hotărât în special că, chiar dacă o cerere de audiere a unor martori, formulată în cererea introductivă, menționează cu precizie faptele în legătură cu care ar trebui să fie audiat martorul sau martorii și motivele de natură să justifice audierea acestora, este de competența Tribunalului să aprecieze pertinența cererii în raport cu obiectul litigiului și cu necesitatea de a proceda la audierea martorilor citați (Hotărârea Curții din 17 decembrie 1998, Baustahlgewebe/Comisia, C-185/95 P, Rec., p. I-8417, punctul 70, Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, punctul 68, și Ordonanța Curții din 15 septembrie 2005, Marlines/Comisia, C-112/04 P, nepublicată în Recueil, punctul 38).

32 În speță, cu excepția celei care figurează în cel de al treilea capăt de cerere din cererea introductivă, reclamantele nu au furnizat nicio motivare și nicio justificare. În consecință, această cerere trebuie respinsă.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 81 CE

Argumentele părților

33 Reclamantele afirmă că articolul 81 CE a fost încălcat de Comisie în măsura în care constatările sale ar reprezenta erori vădite de apreciere în ceea ce privește existența unei încălcări unice și continue. În plus, în opinia reclamantelor, Comisia nu și-a motivat suficient decizia și a încălcat dreptul acestora de a fi ascultate.

34 Reclamantele contestă aprecierea Comisiei cu privire la trei evenimente determinante pe care aceasta din urmă s-a bazat pentru a constata existența unei încălcări unice și continue. Este vorba despre participarea lor la anumite reuniuni ale FNAS în perioada iunie 2003-aprilie 2004, despre reuniunea din 18 martie 2004 de la Essen (Germania) cu anumiți concurenți și despre diferite apeluri telefonice între doi reprezentanți ai FRA.BO și IBP Banninger Italia Srl în perioada 2001-aprilie 2004.

35 În ceea ce privește reuniunile FNAS, reclamantele subliniază cu titlu introductiv că în comunicarea privind obiecțiunile nu au fost acuzate de încălcare în raport cu aceste

reuniuni. Pe de altă parte, comunicarea privind obiecțiunile ar fi fost adresată FNAS, deși aceasta nu a fost recunoscută ca vinovată de încălcarea articolului 81 CE.

36 Potrivit, reclamantelor, Comisia s-a întemeiat pe procesele-verbale ale reuniunilor FNAS, care, cu excepția unuia singur, nu au fost aprobate de participanți. Aceștia ar fi semnat doar o listă de prezență.

37 Reclamantele afirmă că reuniunile FNAS nu urmăreau un obiectiv anticoncurențial. Pentru a-și susține poziția, acestea se bazează pe declarația doamnei I., precum și pe o invitație oficială la reuniunea FNAS din 25 iunie 2003, a cărei ordine de zi privea un subiect tehnic, și anume ambalajul ales de clienții membri ai FNAS. Acestea adaugă că doamna I. a semnat declarația Oystertec privind politica sa în materie de practici anticoncurențiale. În plus, reuniunile FNAS nu ar fi fost secrete, clienții putând asista la acestea.

38 Reclamantele arată că IBP France a încercat să se distanțeze de tentativele Comap SA de a discuta prețurile. Acestea invocă în această privință declarația doamnei I., care confirmă că a acționat întotdeauna în sensul ca, în cursul reuniunilor FNAS, discuțiile referitoare la prețurile viitoare sau schimbul de informații confidențiale să fie evitate sau oprite.

39 Reclamantele susțin că, deși creșterea prețurilor IBP France din 1 ianuarie 2004 a fost într-adevăr menționată în cursul reuniunii din 3 noiembrie 2003 de un distribuitor, clienții au fost informați despre aceasta încă din 28 octombrie 2003 și că, așadar, informația nu mai era confidențială pe piață. Pe de altă parte, potrivit reclamantelor,

având în vedere atmosfera de neîncredere dintre participanți, ar fi puțin probabil ca un consens să fi fost realizat în cursul reuniunii din 20 ianuarie 2004.

40 Reclamantele afirmă că, în orice caz, creșterile de prețuri din cursul anului 2004 nu aveau legătură cu reuniunile FNAS. Creșterea de prețuri anunțată de IBP France în scrisoarea din 28 octombrie 2003 ar fi fost impusă reclamantelor de Oystertec. Ar exista și alte explicații plauzibile pentru creșterile de prețuri introduse de Comap și de Raccord Orléanais SAS în 2004, în special creșterea prețurilor la materiile prime.

41 În opinia reclamantelor, ar rezulta din aceasta că reuniunile FNAS nu făceau parte din încălcarea unică și continuă anterioară, deoarece obiectivul lor era legitim și total diferit de cel al reuniunilor denumite „Super EFMA", organizate înainte sau după reuniunile European Fittings Manufacturers Association (EFMA, Asociația Europeană a Producătorilor de Fitinguri).

42 În ultimul rând, reclamantele arată că a fost săvârșită o eroare vădită de apreciere de către Comisie prin faptul că aceasta a considerat că întinderea geografică a reuniunilor FNAS era paneuropeană. Reclamantele susțin că aceasta era limitată la Franța și că s-au făcut numai referiri la unitățile de ambalaj utilizate pe alte piețe naționale. Potrivit reclamantelor, era vorba despre discuții legitime privind cerințele impuse de alte piețe.

43 În ceea ce privește reuniunea de la Essen din 18 martie 2004 dintre IBP Germania, R. Woeste & Co. Yorkshire GmbH și Comap, reclamantele afirmă că aprecierea faptelor realizată de Comisie este greșită. În această privință, ele arată că domnul H. de la IBP Germania a răspuns numai la întrebări privind prețurile practicate de societatea

sa, dar nu a avut loc nicio discuție referitoare la procentajul exact sau la data exactă a aplicării creșterilor. În plus, potrivit reclamantelor, aceste informații erau deja publice și, prin urmare, nu mai erau confidențiale.

44 Reclamantele susțin de asemenea că reuniunea de la Essen a fost o ocazie unică de a discuta, dar care nu era nicidecum premeditată. Potrivit acestora, nu există nicio probă care să demonstreze că au urmărit un obiectiv identic cu cel care exista anterior efectuării inspecțiilor. Rezultă din acestea că, în lipsa unui „plan de ansamblu", Comisia nu poate considera că această reuniune făcea parte din încălcarea unică și continuă anterioară.

45 În plus, reclamantele subliniază că obiecțiunea privind întâlnirea de la Essen nu a fost reținută, în ceea ce le privește, în comunicarea privind obiecțiunile. Decizia atacată păstrează tăcerea, în această privință, și cu privire la o eventuală încălcare a articolului 81 CE de către IBP Germania sau de către IBP France.

46 Referitor la contactele telefonice dintre reclamante și anumiți concurenți ai acestora, reclamantele afirmă că din decizia atacată reiese că la dispoziția Comisiei se aflau probe, în special desfășurătoare ale apelurilor telefonice, privind numai perioada 10 aprilie 2002-17 iulie 2003. Prin urmare, Comisia ar fi săvârșit o eroare vădită de apreciere considerând că aceste probe susțin constatările sale referitoare la perioada martie 2001-aprilie 2004.

47 Pentru a respinge poziția Comisiei, reclamantele susțin, mai întâi, că doamna B. (FRA. BO) a luat mult mai frecvent inițiativa de a-l contacta pe domnul R. (IBP Banninger Italia) decât a luat acesta din urmă inițiativa de a o contacta pe doamna B. Spre deosebire de ceea ce pretinde Comisia, durata totală a acestor apeluri nu era decât de aproximativ o oră.

48 În continuare, reclamantele arată că există o altă explicație plauzibilă pentru contactele telefonice menționate, și anume că, deși ultima factură a IBP Banninger Italia adresată FRA.BO datează din septembrie 2002, FRA.BO a continuat să contacteze IBP Banninger Italia în scopul de a cumpăra produse ale acesteia.

49 Reclamantele adaugă că perioada vizată de desfășurătoarele apelurilor telefonice nu coincide cu creșterile de prețuri realizate de IBP Banninger Italia. În plus, aceste desfășurătoare ale apelurilor telefonice ar arăta că au existat într-adevăr anumite apeluri, dar nu ar dovedi conținutul acestora. FRA.BO nu ar fi făcut decât să formuleze afirmații fără a le susține prin înscrisuri și fără a furniza informații detaliate.

50 În ultimul rând, reclamantele consideră că, precum în cazul IMI și al Aalberts Industries NV, durata participării lor la încălcare ar trebui, cel mult, limitată la perioada reuniunilor FNAS.

51 Reclamantele consideră că în mod greșit Comisia a constatat existența unei încălcări unice și continue. Acestea subliniază, mai întâi, inexistența unui „plan de ansamblu" sau a unui „obiect identic". În opinia acestora, Comisia nu a descoperit nicio informație statistică de aceeași calitate cu cele referitoare la perioada anterioară anului 2001 care să dovedească funcționarea unui sistem de control. În plus, acestea arată că instituirea în cadrul Oystertec a unui program de conformitate cu dreptul concurenței „a rupt legătura de continuitate", excluzând astfel stabilirea unei încălcări unice și continue.

52 În ceea ce privește neregularitățile de formă, în primul rând, în opinia reclamantelor, Comisia nu a prezentat niciun motiv adecvat care să justifice faptul că s-a bazat pe probe care nu sunt detaliate și confirmate de FRA.BO și nici nu a indicat de ce le-a utilizat împotriva reclamantelor și a Aalberts Industries.

53 În al doilea rând, reclamantele susțin că dreptul lor de a fi ascultate a fost încălcat în cursul procedurii administrative. Această încălcare ar consta în special în faptul că, în decizia sa, Comisia s-a întemeiat pe reuniunile FNAS care le vizau, în timp ce, în comunicarea privind obiecțiunile, aceasta nu procedase în acest mod, astfel cum, de altfel, nu s-a întemeiat pe asemenea reuniuni în ceea ce privește AFC, ci le-a invocat numai cu privire la FNAS. Comisia s-ar fi întemeiat de asemenea pe comportamentul domnului R., deși IBP Banninger Italia nu era destinatar al comunicării privind obiecțiunile și nu a fost niciodată ascultată, iar Comisia nu a declarat că afirmațiile doamnei B. constituiau o încălcare a articolului 81 CE.

54 Comisia solicită respingerea motivului.

Aprecierea Tribunalului

55 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că o încălcare a articolului 81 CE poate rezulta nu numai dintr-un act izolat, ci și dintr-o serie de acte sau chiar dintr-un comportament continuu. Atunci când diferitele acțiuni se înscriu într-un „plan de ansamblu", din cauza obiectului identic al acestora constând în denaturarea concurenței în cadrul pieței comune, Comisia are dreptul să stabilească răspunderea pentru aceste acțiuni în funcție de participarea la încălcare, privită în ansamblul său (Hotărârea Curții din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., p. I-123, punctul 258).

56 În plus, o întreprindere poate fi ținută responsabilă pentru o înțelegere globală chiar dacă s-a stabilit că nu a participat direct decât la unul sau mai multe dintre elementele constitutive ale acestei înțelegeri, în cazul în care știa sau trebuia în mod necesar

să știe, pe de o parte, că respectiva coluziune la care participa se înscria într-un plan global și, pe de altă parte, că acest plan global cuprindea ansamblul elementelor constitutive ale înțelegerii. De asemenea, o întreprindere care a participat la o încălcare unică și complexă prin comportamente proprii și care aveau drept scop să contribuie la realizarea încălcării în ansamblul său poate fi de asemenea responsabilă, pentru toată perioada participării sale la încălcarea menționată, pentru comportamentele altor întreprinderi în cadrul aceleiași încălcări. Această situație se regăsește atunci când se stabilește că întreprinderea în cauză cunoștea comportamentele ilicite ale celorlalți participanți sau că putea să le prevadă în mod rezonabil și că era pregătită să accepte riscul care decurge din acestea (Hotărârea Curții din 8 iulie 1999, Comisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Rec., p. I-4125, punctul 203).

57 În ceea ce privește administrarea probelor privind încălcarea articolului 81 alineatul (1) CE, este necesară prezentarea de către Comisie a unor dovezi precise și concordante pentru a crea convingerea fermă că încălcarea invocată a fost săvârșită (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 28 martie 1984, CRAM și Rheinzink/Comisia, 29/83 și 30/83, Rec., p. 1679, punctul 20). Orice dubiu al instanței trebuie interpretat în favoarea întreprinderii căreia îi este adresată decizia de constatare a unei încălcări. Prin urmare, instanța nu poate concluziona că existența încălcării în cauză a fost dovedită de Comisie în mod corespunzător cerințelor legale dacă în percepția sa există încă un dubiu cu privire la acest aspect, în special în cadrul unei acțiuni în anularea unei decizii de aplicare a unei amenzi (Hotărârea Tribunalului din 25 octombrie 2005, Grup Danone/Comisia, T-38/02, Rec., p. II-4407, punctul 215).

58 De asemenea, potrivit unei jurisprudențe constante, nu este obligatoriu ca fiecare dintre dovezile prezentate de Comisie să îndeplinească aceste criterii în raport cu fiecare element al încălcării. Este suficient ca seria de indicii invocată de instituție, apreciată în mod global, să îndeplinească această cerință (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 8 iulie 2004, JFE Engineering și alții/Comisia, T-67/00, T-68/00, T-71/00 și T-78/00, Rec., p. II-2501, punctul 180 și jurisprudența citată).

59 Pe de altă parte, activitățile pe care le presupun acordurile anticoncurențiale se desfășoară de obicei în mod clandestin, reuniunile se țin în secret și documentația aferentă acestora este redusă la minimum. Prin urmare, chiar în cazul în care Comisia descoperă elemente care atestă în mod explicit un contact nelegal între operatori, precum procesele-verbale ale unor reuniuni, de regulă acestea nu vor fi decât fragmentare și disparate, astfel încât adesea este necesar ca anumite detalii să fie reconstituite prin deducții. În consecință, în majoritatea cazurilor, existența unei practici sau a unui acord anticoncurențial trebuie să fie dedusă din anumite coincidențe și indicii care, privite în ansamblu, pot constitui, în absența unei alte explicații coerente, dovada încălcării normelor de concurență (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 55 de mai sus, punctele 55-57, și Hotărârea Curții din 25 ianuarie 2007, Sumitomo Metal Industries și Nippon Steel/Comisia, C-403/04 P și C-405/04 P, Rep., p. I-729, punctul 51).

60 În ceea ce privește durata încălcării, revine de asemenea Comisiei obligația de a o dovedi, având în vedere că durata este un element constitutiv al noțiunii de încălcare în temeiul articolului 81 alineatul (1) CE. Principiile menționate mai sus sunt aplicabile în această privință (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 21 septembrie 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Comisia, C-105/04 P, Rec., p. I-8725, punctele 94-96).

61 În sfârșit, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, în lipsa unei distanțări explicite, Comisia poate considera că încălcarea nu a încetat (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 19 martie 2009, Archer Daniels Midland/Comisia, C-510/06 P, Rep., p. I-1843, punctul 119 și următoarele și jurisprudența citată).

62 În speță, trebuie arătat că IBP France nu contestă faptul că a participat la înțelegere anterior inspecțiilor efectuate de Comisie în martie 2001.

63 Trebuie arătat de asemenea că evenimentele imputate reclamantelor de Comisie, respectiv participarea la reuniunile FNAS, contactele dintre reclamante și FRA.BO, precum și contactele stabilite cu ocazia târgului de la Essen, nu sunt contestate, ca atare, de reclamante. Acestea contestă, în schimb, caracterul anticoncurențial al acestor evenimente și faptul că s-ar înscrie în cadrul încălcării unice, complexe și continue constatate în ceea ce privește perioada anterioară lunii martie 2001.

64 Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă respectivele comportamente constatate ulterior inspecțiilor efectuate de Comisie în martie 2001 trebuie să fie calificate drept contacte anticoncurențiale și dacă acestea permit să se concluzioneze în sensul continuării aceleiași încălcări.

65 În ceea ce privește, în primul rând, participarea reclamantelor la reuniunile FNAS, din procesele-verbale ale acestor reuniuni reiese în special că, în cursul reuniunilor comitetului logistic al FNAS, au fost discutate probleme referitoare la prețuri, cum ar fi marjele referitoare la vânzări și creșterea prețurilor fitingurilor.

66 Astfel, trebuie arătat că procesul-verbal din 25 iunie 2003 face trimitere la decizia concurenților potrivit căreia „obiectivul care trebuie atins ar fi acela de a asigura, *a minima*, stabilizarea prețurilor”. Din procesul-verbal din 15 octombrie 2003 rezultă că Aquatis France, IBP și Comap au furnizat celorlalți fabricanți informații referitoare la împărțirea vânzărilor lor între anumite categorii de produse, precum și cu privire la marje. În cursul reuniunii din 3 noiembrie 2003 a avut loc un schimb de informații referitoare la viitoare creșteri de prețuri. De asemenea, din procesul-verbal din 20 ianuarie 2004 rezultă că, după câteva schimburi de opinii, domnul L. (Comap) a propus ca „fabricanții să își informeze clienții cu privire la eventualitatea unei creșteri de 6 % legate de creșterea costurilor materiilor, pentru a testa reacția pieței, și să amelioreze în paralel costul ambalajelor”. Potrivit acestui proces-verbal, „[a]ceastă creștere

a costurilor materiilor [trebuia] să se repercuteze asupra întregii game" și „[p]rețul unitar al noilor ambalaje [trebuia, așadar,] să fie majorat cu 5,3 sau cu 5,4 %". În sfârșit, ca urmare a acestei reuniuni, la 16 februarie 2004 a avut loc o conferință telefonică în cursul căreia fiecare fabricant și-a exprimat opinia cu privire la creșterea de preț avută în vedere.

67 Deși discuțiile cu furnizorii referitoare la cererea acestora de adaptare a ambalajului erau lipsite de efect în ceea ce privește dreptul concurenței, iar o asemenea cerere antrena costuri de producție suplimentare, totuși o concertare vizând procentajul care urma să se repercuteze asupra furnizorilor sau asupra acelei părți din costuri care urma să fie absorbită de fabricanți nu este, în sine, lipsită de efect pe piață. Este vorba în acest caz despre o problemă pe care o întreprindere trebuie să o rezolve în mod autonom. Situația este aceeași în ceea ce privește marjele referitoare la vânzări și la creșterea prețurilor fitingurilor.

68 În ceea ce privește, în al doilea rând, contactele bilaterale, din declarația FRA.BO dată în cadrul cererii sale de clemență și din câteva înscrisuri pe care aceasta le-a prezentat în cursul procedurii administrative reiese că anumite schimburi de informații sensibile între concurenți au continuat după efectuarea inspecțiilor de către Comisie. În acest context, trebuie să se observe că proba conținutului conversațiilor telefonice constă în câteva însemnări luate în cursul convorbirii dintre un reprezentant al Comap și un reprezentant al FRA.BO [considerentele (508)-(510) ale deciziei atacate] și o într-o însemnare referitoare la o conversație între reprezentantul Aalberts Industries și reprezentantul FRA.BO [considerentul (511) al deciziei atacate]. Totuși, trebuie remarcat că un asemenea element de probă lipsește în privința reclamantelor. Desigur, anumite desfășurătoare ale apelurilor telefonice efectuate de FRA.BO arată că au existat într-adevăr contacte între un reprezentant al acesteia din urmă și reprezentantul reclamantelor, dar nu furnizează nicio indicație cu privire la subiectele abordate în cursul acestor conversații. În consecință, trebuie să se constate că, în ceea ce le privește pe reclamante, Comisia s-a întemeiat numai pe declarația FRA.BO.

69 În această privință, trebuie observat că declarațiile date în cadrul politicii de clemență au un rol important. Aceste declarații date în numele unor întreprinderi au o forță probantă care nu este neglijabilă, întrucât induc riscuri juridice și economice considerabile (a se vedea în acest sens Hotărârile JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, punctele 205 și 211, și Sumitomo Metal Industries și Nippon Steel/Comisia, punctul 59 de mai sus, punctul 103). Cu toate acestea, nu se poate considera că declarația unei întreprinderi acuzate că a participat la o înțelegere, a cărei exactitate este contestată de mai multe alte întreprinderi acuzate, reprezintă o dovadă suficientă a existenței unei încălcări săvârșite de acestea din urmă dacă nu este susținută de alte elemente de probă (a se vedea Hotărârea JFE Engineering și alții/Comisia, punctul 58 de mai sus, punctul 219 și jurisprudența citată). În pofida faptului că din decizia atacată reiese că respectivele contacte telefonice nu pot fi explicate prin livrări încrucișate, cu excepția celei din iulie 2002 [considerentul (788) al deciziei atacate], și că la dispoziția Comisiei se află elemente de probă potrivit cărora FRA.BO ar fi stabilit contacte cu caracter anticoncurențial cu alți concurenți, trebuie să se concluzioneze că, în lipsa altor indicii, pretinsul conținut anticoncurențial al contactelor dintre FRA. BO și reclamante nu a fost dovedit corespunzător cerințelor legale. Pe de altă parte, decizia atacată nu menționează nici contacte bilaterale cu caracter anticoncurențial între reclamantele și alți concurenți.

70 În ceea ce privește, în al treilea rând, întâlnirea din 18 martie 2004 dintre domnul H. (IBP Germania) și reprezentantul Comap cu ocazia târgului de la Essen, reiese din declarația domnului H. că acesta a răspuns la o întrebare privind prețurile și că IBP prevăzuse o creștere a prețurilor la sfârșitul lunii martie 2004. Având în vedere că reclamantele nu au dovedit că această informație era deja publică și că scrisoarea oficială a IBP referitoare la această creștere nu a fost transmisă decât la 30 martie 2004, trebuie să se constate că era vorba despre un contact, indiferent dacă a fost sau nu a fost izolat, cu privire la politica tarifară pe piața germană.

71 Argumentul potrivit căruia acest schimb nu ar avea un caracter anticoncurențial din cauza lipsei de reciprocitate nu este pertinent. Jurisprudența nu impune ca un

schimb de informații să fie reciproc pentru a aduce atingere principiului comportamentului autonom pe piață. În această privință, din jurisprudență reiese că divulgarea unor informații sensibile înlătură incertitudinea cu privire la comportamentul viitor al unui concurent și influențează astfel, direct sau indirect, strategia destinatarului informațiilor (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 23 noiembrie 2006, Asnef-Equifax și Administración del Estado, C-238/05, Rec., p. I-11125, punctul 51 și jurisprudența citată).

72 În acest stadiu, trebuie să se concluzioneze, prin urmare, în sensul că majoritatea evenimentelor imputate, ulterioare inspecțiilor efectuate de Comisie în martie 2001, și anume contactele din cadrul reuniunilor FNAS și întâlnirea cu ocazia târgului de la Essen, aveau un caracter anticoncurențial.

73 În ceea ce privește problema dacă era vorba despre continuarea încălcării constatate anterior lunii martie 2001, trebuie arătat că aceasta din urmă consta în organizarea regulată, timp de mai mulți ani, de contacte multilaterale și bilaterale între producători concurenți al căror obiect era stabilirea de practici ilicite, în scopul organizării artificiale a funcționării pieței fitingurilor, în special în ceea ce privește nivelurile prețurilor.

74 Contactele menționate erau stabilite cu ocazia unor reuniuni organizate în cadrul unor asociații profesionale, mai precis, în cadrul EFMA (cu ocazia reuniunilor denumite „Super EFMA"), a unor târguri comerciale, a unor reuniuni ad-hoc și a unor schimburi de opinii bilaterale. În general, inițiativele privind discutarea unei creșteri a prețurilor erau luate la nivel european, iar rezultatul era executat la nivel național, producătorii având o procedură de coordonare a prețurilor proprie fiecărei țări și acorduri locale care veneau în completarea acordurilor încheiate la nivel european.

75 Comportamentele imputate ulterior lunii martie 2001 au constat de asemenea în contacte stabilite în cadrul unor asociații profesionale (reuniuni ale FNAS), în contacte bilaterale referitoare la parametrii de concurență, cum ar fi prețurile, creșterile de prețuri și condițiile comerciale aplicate clienților, și în contacte stabilite cu ocazia unor târguri comerciale (târgul de la Essen).

76 Având în vedere că obiectivul practicilor anticoncurențiale, și anume concertarea cu privire la prețuri, nu s-a schimbat, faptul că anumite caracteristici sau intensitatea acestor practici s-au schimbat nu este pertinent în ceea ce privește continuarea înțelegerii în cauză. În această privință, trebuie observat că este plauzibil ca, în urma inspecțiilor Comisiei, înțelegerea să fi cunoscut o formă mai puțin structurată și o activitate de intensitate mai variabilă. Faptul că o înțelegere poate cunoaște perioade de activitate de intensități variabile nu înseamnă însă că se poate concluziona că aceasta a încetat.

77 În această privință, trebuie să se constate că, deși, după inspecțiile din martie 2001, numărul participanților la înțelegere a trecut de la nouă la patru, totuși, astfel cum reiese din decizia atacată, principalii participanți la înțelegere anterior acestor inspecții (și anume Comap, IBP și fostele filiale ale IMI) erau, astfel cum reiese din decizia atacată, implicați în continuare în comportamentele imputate după efectuarea inspecțiilor de către Comisie. De asemenea, unele dintre persoanele care fuseseră deja implicate în înțelegere anterior lunii martie 2001 erau implicate și în comportamentele imputate după această dată.

78 În ceea ce privește întinderea geografică a încălcării, cu toate că reuniunile FNAS s-au raportat numai la piața franceză, reiese că și alte piețe naționale, precum piețele germană, elenă și italiană, erau vizate de contactele anticoncurențiale dintre concurenți ulterioare lunii martie 2001. Chiar dacă reclamantele erau implicate în înțelegere

numai în ceea ce privește piețele germană și franceză, acestea ar fi trebuit să știe că înțelegerea avea o întindere mai importantă și, așadar, că alte piețe naționale erau de asemenea vizate de concurenții lor.

79 Întrucât comportamentul fiecăruia dintre participanți, inclusiv comportamentul reclamantelor, urmărea același obiectiv anticoncurențial, și anume controlul și restrângerea concurenței pe piața fitingurilor prin coordonarea prețurilor și a creșterii prețurilor, precum și prin schimbul de informații sensibile, Comisia a apreciat în mod întemeiat că era vorba despre continuarea unei încălcări anterioare.

80 În sfârșit, celelalte argumente invocate de reclamante în cadrul acestui motiv, și anume cele întemeiate pe faptul că procesele-verbale ale reuniunilor nu ar fi fost aprobate, că FNAS însăși nu ar fi destinatar al deciziei atacate sau că programul de combatere a practicilor anticoncurențiale era aplicabil, nu repun în discuție această constatare.

81 În ceea ce privește, în primul rând, argumentul potrivit căruia procesele-verbale ale reuniunilor FNAS nu ar fi fost aprobate, acesta este lipsit de pertinență. Astfel, este cert că reclamantele au fost reprezentate în cursul acestor reuniuni. În consecință, având în vedere că respectivele procese-verbale îi erau distribuite, reclamantele aveau posibilitatea de a le corecta sau de a semnala, fie în scris, fie în cursul următoarei reuniuni, punctele cu privire la care erau în dezacord.

82 În ceea ce privește, în al doilea rând, argumentul potrivit căruia FNAS însăși nu ar fi destinatar al deciziei atacate, acesta este de asemenea lipsit de pertinență. În această privință, trebuie observat că din considerentul (606) al deciziei atacate reiese că Comisia a considerat că, „deși dispune de elemente care demonstrează că fabricanții au

încheiat un acord pe care, potrivit [AFC], l-au aplicat, niciun element nu indică faptul că FNAS a acceptat în mod activ misiunea pe care i-au încredințat-o fabricanții sau că a facilitat aplicarea acordului". În consecință, Comisia a considerat în mod întemeiat, în considerentul (607) al deciziei atacate, că FNAS nu a participat la acordul în cauză și că nu poate figura, așadar, printre destinatarii deciziei atacate.

83 În ceea ce privește, în al treilea rând, argumentul întemeiat pe faptul că programul de luptă împotriva practicilor anticoncurențiale era aplicabil, trebuie arătat că împrejurarea că reclamantele puseseră în aplicare un „compliance program" nu repune în discuție participarea acestora la reuniunile anticoncurențiale. În plus, trebuie să se constate că nu există niciun document care să permită stabilirea unei distanțări publice a acestora față de înțelegere.

84 În sfârșit, în al patrulea rând, referitor la teza potrivit căreia reclamantele nu ar fi fost acuzate de încălcare în legătură cu reuniunile FNAS în comunicarea privind obiecțiunile și că, în consecință, dreptul acestora de a fi ascultate ar fi fost încălcat, trebuie să se constate că reclamantele însele, în cererea de clemență, au furnizat procesele-verbale ale reuniunilor FNAS și că, prin urmare, Comisia a precizat, în comunicarea privind obiecțiunile, că apreciază că respectivele contacte anticoncurențiale, inclusiv cele care au fost stabilite în cursul reuniunilor FNAS, făceau parte din încălcarea unică și continuă.

85 Din ansamblul considerațiilor precedente rezultă că primul motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe calculul eronat al cuantumului amenzii

Argumentele părților

86 Reclamantele afirmă, mai întâi, că amenda aplicată IBP France depășește 10 % din cifra sa de afaceri, care nu era decât de 4 896 000 de euro în 2005. Prin urmare, limita cuantumului amenzii aplicate IBP France ar fi trebuit să fie de 489 600 de euro.

87 Reclamantele susțin de asemenea că amenda de 5,63 milioane de euro a fost aplicată de două ori IBP France pentru același comportament, prima dată pentru perioada în care aparținea Delta și a doua oară pentru perioada în care aparținea AFC.

88 În ceea ce privește aplicarea Liniilor directoare din 1998, reclamantele invocă mai multe argumente împotriva abordării Comisiei. În primul rând, acestea susțin că încălcarea ar fi trebuit să fie calificată drept „minoră", iar nu drept „foarte gravă". În susținerea poziției lor, reclamantele se referă la schimbarea politicii Oystertec, la distanțarea pe care acestea ar fi dovedit-o în raport cu înțelegerea, precum și la faptul că nu ar fi fost niciodată acuzate de Comisie de participarea la o încălcare „foarte gravă".

89 În al doilea rând, reclamantele afirmă că durata încălcării dovedite în privința lor nu este decât de șapte luni, în timp ce după calculul Comisiei participarea lor ar fi durat doi ani și patru luni. În plus, acestea consideră că au fost victimele unei inegalități de tratament în raport cu Aalberts Industries, care nu a fost recunoscută vinovată

de participarea la o încălcare pentru perioada 2001-iunie 2003, deși Comisia nu dispunea de nicio altă probă în privința acesteia din urmă decât cele utilizate împotriva reclamantelor.

90 În al treilea rând, reclamantele arată că, adaptând cuantumul amenzilor în funcție de cotele de piață ale întreprinderilor în cauză, Comisia nu a ținut cont de faptul că AFC era un „operator de importanță redusă". Acestea contestă de asemenea majorarea cu 60 % a cuantumului de bază al amenzii care le-a fost aplicată pentru că nu au încetat încălcarea în urma inspecțiilor efectuate de Comisie, invocând faptul că achiziționarea lor de către AFC nu a avut loc decât la 23 noiembrie 2001, și anume la opt luni după efectuarea inspecțiilor menționate.

91 În al patrulea rând, referitor la majorarea aplicată pentru transmiterea de către AFC a unor informații care induc în eroare, reclamantele susțin că principiul proporționalității a fost încălcat de Comisie prin aplicarea unei asemenea majorări de 50 %. Astfel, deși domnul R. a săvârșit o greșeală, Comisia nu ar fi putut stabili că aceasta intenționase să o inducă în eroare. În plus, Regulamentul nr. 1/2003 nu ar permite Comisiei decât să impună o amendă în cuantum de până la 1 % din cifra de afaceri a întreprinderii care, în răspunsul la o solicitare de informații, i-a furnizat informații inexacte sau care induc în eroare.

92 În plus, reclamantele contestă credibilitatea declarațiilor FRA.BO. Acestea consideră, în această privință, că probele aduse de aceasta din urmă nu sunt confirmate de alte elemente de probă și că FRA.BO avea interesul de a arunca vina asupra concurenților săi pentru a obține o reducere a cuantumului amenzii care i-a fost aplicată.

93 În al cincilea rând, reclamantele reproșează Comisiei că s-a referit numai la „produsul vizat” în decizia atacată, ignorând adevărata dimensiune a pieței produsului, care cuprindea și produse precum fitingurile din plastic.

94 În al șaselea rând, reclamantele susțin că, dacă ar fi fost acuzate de o încălcare calificată drept „foarte gravă”, ar fi prezentat mai multe argumente privind dificultățile financiare ale AFC. Potrivit acestora, Comisia le-ar fi încălcat de asemenea drepturile prin faptul că nu a verificat dacă filialele AFC dispuneau de capacitatea financiară necesară pentru a plăti amenda aplicată.

95 În sfârșit, în opinia reclamantelor, Comisia a aplicat în mod incorect Comunicarea privind cooperarea din 1996. Acestea arată, în special, că au avut o încredere legitimă în faptul că urmau să obțină o reducere, deoarece Comisia primise cererea lor de clemență. Prin urmare, dacă aceasta avea rezerve cu privire la cererea lor de clemență, ar fi trebuit să le exprime.

96 Spre deosebire de cele afirmate de Comisie, reclamantele susțin că prin cooperarea lor s-a adus o valoare adăugată în special datorită probelor furnizate cu privire la reuniunile FNAS și la reuniunea care a avut loc cu ocazia târgului de la Essen. În plus, reclamantele ar fi furnizat informații care ar fi confirmat susținerile din cererea de clemență formulată de FRA.BO.

97 În plus, potrivit reclamantelor, Comisia a acordat o importanță prea mare datei, pretins tardive, a depunerii cererii lor de clemență. Acestea susțin că, după ce au descoperit eventualele activități anticoncurențiale, au luat imediat măsuri în vederea solicitării clemenței.

98 În ceea ce privește o eventuală contestare a materialității faptelor, reclamantele arată că reiese cu claritate din cererea lor de clemență că nu contestă faptele referitoare la FNAS și la reuniunea care a avut loc cu ocazia târgului de la Essen. Acestea refuză numai interpretarea pe care Comisia a dat-o acestor fapte pentru a susține existența unei încălcări unice și continue. Referitor la apelurile telefonice, reclamantele afirmă că nu puteau admite nimic, deoarece aceste susțineri nu erau confirmate.

99 Reclamantele deduc din cele de mai sus că ar fi trebuit să obțină, în temeiul Comunicării privind cooperarea din 1996, o reducere a cuantumului amenzii cel puțin egală cu cea acordată Delta, și anume o reducere cu 20 %, sau chiar o reducere de până la 50 % pentru a fi luată în considerare contribuția lor în materie de probe.

100 Comisia solicită respingerea prezentului motiv.

Aprecierea Tribunalului

101 Referitor la aspectul întemeiat pe o pretinsă depășire a plafonului de 10 % din cifra de afaceri globală prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, trebuie amintit că, atunci când destinatarul unei decizii prin care Comisia impune o amendă este conducătorul unui grup care constituie o entitate economică, cifra de afaceri care trebuie luată în considerare la aplicarea acestui plafon este cifra de afaceri a grupului în ansamblul său. La data adoptării deciziei atacate, IBP France era o filială deținută 100 % de IBP, cele două societăți formând o singură entitate economică. În consecință, Comisia s-a întemeiat în mod corect pe cifra de afaceri globală a IBP la calcularea plafonului menționat.

102 Cu privire la aspectul potrivit căruia amenda de 5,63 milioane de euro a fost aplicată IBP France de două ori pentru același comportament, prima dată pentru perioada în care era deținută de Delta și a doua oară pentru perioada în care făcea parte din AFC, acesta trebuie respins. Astfel, amenda unică impusă IBP France, după aplicarea plafonului de 10 % calculat pe baza cifrei de afaceri a IBP, a fost împărțită în două părți distincte având în vedere răspunderea acesteia în solidar, pe de o parte, cu fosta sa societate-mamă și, pe de altă parte, cu societatea sa mamă actuală.

103 Referitor la aspectul întemeiat pe aplicarea eronată a Liniilor directoare din 1998, în ceea ce privește, în primul rând, gravitatea încălcării, trebuie amintit că argumentul reclamantelor potrivit căruia evenimentele ulterioare anului 2001 nu aveau legătură cu o încălcare anterioară a deja fost respins. În consecință, argumentul potrivit căruia comportamentele constatate după 2001 nu pot fi calificate drept încălcare foarte gravă este lipsit de pertinență. Astfel, acordurile orizontale privind prețurile sunt, prin natura lor, încălcări foarte grave. În al doilea rând, este inerent noțiunii „încălcare unică, complexă și continuă" faptul că o calificare drept „foarte gravă" a acesteia se aplică tuturor elementelor sale constitutive și pentru întreaga durată a acesteia. Împrejurarea că încălcarea a cunoscut perioade de activitate de intensitate variabilă nu repune în discuție această constatare. În al treilea rând, calificarea unei încălcări drept foarte gravă este aplicabilă cu privire la toți participanții la aceasta. Gradul participării individuale a fiecăreia dintre întreprinderile vizate poate fi luat în considerare în funcție de circumstanțele agravante sau atenuante. În sfârșit, se indicase deja în comunicarea privind obiecțiunile că încălcarea a fost considerată de Comisie drept foarte gravă. Reclamantele nu pot să afirme, așadar, în mod valabil că numai IBP France era vizată de această calificare.

104 Referitor, în al doilea rând, la argumentul întemeiat pe pretinsa inegalitate de tratament în privința reclamantelor în raport cu Aalberts Industries în ceea ce privește durata participării lor la încălcare, nici acesta nu poate fi primit. Astfel, Comisia a concluzionat, după o apreciere globală a elementelor de probă, că nu dispunea de

probe suficiente pentru a stabili participarea Aalberts Industries în perioada imediat următoare inspecțiilor. În plus, IMI, predecesorul Aalberts Industries, a încetat participarea imediat după inspecții. Situația nu a fost în schimb aceeași în cazul Delta și al reclamantelor, care nu s-au distanțat public de înțelegerea în litigiu. În plus, chiar dacă Comisia ar fi încălcat, în cadrul aprecierii elementelor de probă, principiul egalității de tratament, respectarea acestui principiu trebuie conciliată cu respectarea principiului legalității, potrivit căruia nimeni nu poate invoca în beneficiul său o ilegalitate săvârșită în favoarea altuia.

105 În ceea ce privește, în al treilea rând, argumentul referitor la majorarea cu 60 % a cuantumului de bază al amenzii pentru continuarea participării reclamantelor la înțelegere după efectuarea inspecțiilor de către Comisie, trebuie amintit că reclamantele au arătat numai că o asemenea majorare era „irațională" întrucât achiziționarea de către AFC nu avusese loc decât la 23 noiembrie 2001, iar noua conducere se distanțase imediat de înțelegere prin introducerea unor proceduri de conformitate. În consecință, în primul rând, trebuie să se constate că reclamantele nu contestă dreptul Comisiei de a ține cont, cu titlu de circumstanțe agravante, de faptul că o întreprindere a continuat să participe la o încălcare după începutul investigației în această privință. În al doilea rând, astfel cum s-a constatat deja mai sus, în pofida implementării unui program de asigurare a conformității cu dreptul comunitar, reclamantele au continuat participarea la înțelegere ulterior lunii martie 2001. În consecință, argumentul invocat de reclamante nu poate fi primit.

106 În ceea ce privește, în al patrulea rând, majorarea cu 50 % a cuantumului de bază al amenzii aplicate pentru furnizarea de către AFC a unor informații care induc în eroare, din considerentul (789) al deciziei atacate reiese că Comisia a considerat că informațiile furnizate au indus-o în eroare, împrejurare care trebuie calificată, în opinia acesteia, drept circumstanță agravantă.

107 În această privință, trebuie amintit că respectivele informații constau într-o declarație anexată la răspunsul AFC la comunicarea privind obiecțiunile, în care domnul R. (IBP Banninger Italia) a precizat că nu avusese contacte cu FRA.BO în perioada în cauză. După confruntarea sa cu anumite facturi telefonice ale FRA.BO, domnul R. și-a nuanțat totuși răspunsul, pe de o parte, afirmând că nu își amintea de aceste contacte și, pe de altă parte, arătând că respectivele contacte nu aveau nicio consecință din punctul de vedere al dreptului concurenței.

108 Trebuie arătat că, independent de faptul că este vorba despre o amendă aplicată în temeiul articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 sau al articolului 23 alineatul (2) din regulamentul menționat, amenda poate fi aplicată atunci când actul în cauză a fost săvârșit „în mod intenționat sau din neglijență". În plus, circumstanțele agravante permit luarea în considerare a gravității relative a participării la încălcare a fiecăreia dintre întreprinderile vizate, creșterea cuantumului amenzii pentru o circumstanță agravantă trebuind să fie proporțională cu gravitatea comportamentului imputat.

109 Pe de altă parte, faptul că Regulamentul nr. 1/2003 permite Comisiei să impună o amendă în cuantum maxim de 1 % din cifra de afaceri a unei întreprinderi pentru obstrucționare ori pentru furnizarea, ca răspuns la o solicitare de informații, a unor informații inexacte sau care induc în eroare, ca încălcare autonomă, nu repune în discuție posibilitatea de a ține cont de aceasta cu titlu de circumstanță agravantă (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 29 iunie 2006, SGL Carbon/Comisia, C-308/04 P, Rec., p. I-5977, punctul 64). Totuși, trebuie să se precizeze că reținerea uneia dintre cele două calificări exclude posibilitatea de a reține simultan cealaltă calificare cu privire la același comportament.

110 În plus, în măsura în care reclamantele invocă încălcarea principiului proporționalității prin faptul că plafoanele prevăzute la articolul 23 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 1/2003 diferă, Tribunalul nu poate admite raționamentul acestora. Astfel, cele două dispoziții vizează încălcări diferite.

111 În orice caz, articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 nu este aplicabil în speță, având în vedere că nu este vorba despre o cerere sau despre o întrebare formulată în temeiul articolului 18 sau al articolului 20 din acest regulament, ci despre un răspuns la comunicarea privind obiecțiunile formulat în cadrul exercitării dreptului la apărare. Chiar dacă întreprinderile au dreptul să răspundă sau să nu răspundă la cererile care le sunt adresate în temeiul articolului 18 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003, reiese din cuprinsul articolului 23 alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat că, în cazul în care întreprinderile au acceptat să răspundă, acestea sunt ținute să furnizeze informații exacte. În această privință, trebuie să se considere că, având în vedere economia Regulamentului nr. 1/2003, obligația de a furniza informații exacte se aplică și în cazul unui răspuns la comunicarea privind obiecțiunile. Desigur, nu există o obligație de a răspunde la o comunicare privind obiecțiunile. În plus, exercitarea dreptului la apărare implică de asemenea dreptul de a contesta forța probantă a documentelor pe care se bazează Comisia. Totuși, dacă o întreprindere furnizează alte informații, cum ar fi o mărturie, pentru a demonstra că elementele de probă aduse de Comisie în comunicarea privind obiecțiunile sunt false, aceste informații trebuie să fie exacte.

112 În speță, circumstanța agravantă reținută de Comisie constă în furnizarea de informații care induc în eroare. Astfel, Comisia reproșează AFC, pe de o parte, faptul că a negat existența unor apeluri telefonice și, pe de altă parte, faptul că aceste apeluri aveau, în opinia sa, un caracter anticoncurențial. Or, astfel cum însăși Comisia a admis în ședință, în lipsa acestui din urmă element, respectivele apeluri telefonice ar fi putut rămâne fără incidență în speță și, prin urmare, ar fi putut să nu constituie o circumstanță agravantă.

113 În ceea ce privește primul element, trebuie observat că, astfel cum s-a precizat deja la punctul 107 de mai sus, în prima sa declarație, din 29 noiembrie 2005, domnul R. a negat existența acestor contacte. În această privință, domnul R. a declarat că „înțeleg[e] că doamna [B.] afirmă că a avut contacte telefonice cu [el] în perioada 2001-2005, probabil limitată la perioada 2001-aprilie 2004”, dar că era „incorect”. În

declarația sa modificată, din 17 martie 2006, confruntat cu desfășurătoarele apelurilor telefonice, acesta a precizat că nu își amintea de aceste apeluri. Domnul R. a verificat existența acestor apeluri în desfășurătoarele apelurilor telefonului său mobil aferente perioadei septembrie 2002-decembrie 2003, care au confirmat că nu apelase numerele de telefon ale doamnei B.

114 În această privință, trebuie remarcat că era obligația reclamantei să verifice plauzibilitatea unei declarații înainte de a o anexa la răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile sau cel puțin să verifice desfășurătoarele apelurilor telefonice în cauză, astfel cum s-a procedat de altfel în legătură cu declarația modificată a domnului R. În acest sens, ar putea fi vorba despre un act săvârșit din neglijență. Faptul că reclamantele au luat ulterior măsuri interne nu schimbă nimic în această privință.

115 Cu toate acestea, în ceea ce privește cel de al doilea element, trebuie să se constate că niciun element de probă nu confirmă declarația FRA.BO potrivit căreia au existat contacte telefonice regulate având un scop anticoncurențial cu domnul R. (IBP Banninger Italia) (a se vedea de asemenea punctul 69 de mai sus). Astfel, reiese din răspunsul FRA.BO la comunicarea privind obiecțiunile că doamnele P. și B. au afirmat că nu își aminteau conținutului fiecărui apel telefonic. Potrivit răspunsului menționat, acestea au indicat numai că își aminteau că, în general, au existat numeroase contacte telefonice, inclusiv în ceea ce privește discuții cu concurenții privind prețurile și condițiile acordate clienților. În declarația sa, doamna B. a precizat doar că își amintește că a avut contacte telefonice cu domnul R.

116 În consecință, deși existența contactelor telefonice menționate a fost dovedită, nu s-a stabilit că ar fi fost vorba despre contacte anticoncurențiale. În consecință, Comisia a considerat în mod greșit că furnizarea informațiilor în cauză constituia o circumstanță agravantă.

117 Din considerațiile anterioare rezultă că, independent de problema dacă nivelul majorării a fost proporțional în circumstanțele din speță, Comisia a aplicat în mod greșit majorarea cu 50 % a cuantumului de bază al amenzii. În ceea ce privește impactul asupra cuantumului amenzii, trebuie să se constate că valoarea amenzii aplicate reclamantelor rămâne totuși neschimbată, având în vedere aplicarea plafonului de 10 % prevăzut la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003.

118 În ceea ce privește, în al cincilea rând, argumentul potrivit căruia Comisia nu a definit piața în cauză și s-a referit numai la „produsul vizat", trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, piața vizată de o decizie a Comisiei prin care se constată o încălcare a articolului 81 CE este determinată prin acordurile și activitățile înțelegerii (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, nepublicată în Recueil, punctul 90). Or, potrivit considerentului (634) al deciziei atacate, investigația Comisiei a arătat că, în diferite momente din perioada aplicării înțelegerii, toate tipurile și toate dimensiunile fitingurilor, inclusiv ale fitingurilor de presare, au făcut obiectul unor discuții anticoncurențiale. Pe de altă parte, presupunând că fitingurile din plastic fac parte din piața fitingurilor, astfel cum arată reclamantele, nu reiese din dosar că acestea ar fi făcut obiectul unor măsuri anticoncurențiale.

119 În ceea ce privește, în al șaselea rând, dificultățile financiare ale AFC și în măsura în care reclamantele reproșează Comisiei că nu a ținut cont de capacitatea lor de a plăti amenda, trebuie să se considere că acest argument nu poate fi primit.

120 În primul rând, Comisia nu este obligată, la stabilirea cuantumului amenzii, să țină cont de situația financiară deficitară a unei întreprinderi, având în vedere că recunoașterea unei asemenea obligații ar însemna să se acorde un avantaj concurențial nejustificat întreprinderilor celor mai puțin adaptate la condițiile pieței (a se vedea în acest sens

Hotărârea Curții din 8 noiembrie 1983, IAZ International Belgium și alții/Comisia, 96/82-102/82, 104/82, 105/82, 108/82 și 110/82, Rec., p. 3369, punctele 54 și 55, și Hotărârea Curții Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 31 de mai sus, punctul 327).

121 În al doilea rând, faptul că la punctul 5 litera (b) din Liniile directoare din 1998 este prevăzută în mod expres capacitatea de a plăti nu repune în discuție această jurisprudență. Astfel, această capacitate nu poate avea importanță decât într-un „context social particular", constând în consecințele pe care le poate avea plata amenzii în special pe planul unei creșteri a șomajului sau al unei deteriorări a sectoarelor economice în amontele și în avalul întreprinderii vizate (Hotărârea SGL Carbon/Comisia, punctul 109 de mai sus, punctul 106).

122 Or, reclamantele nu au prezentat niciun element de natură să susțină existența unui asemenea context. În plus, în calitate de destinatari ai comunicării privind obiecțiunile, care cuprindea calificarea încălcării, acestea nu au solicitat Comisiei, în cursul procedurii administrative, să țină cont de incapacitatea lor de a plăti amenda.

123 În sfârșit, în ceea ce privește argumentele întemeiate pe aplicarea eronată a Comunicării privind cooperarea din 1996, constând în refuzul Comisiei de a le acorda o reducere a cuantumului amenzii în temeiul dispozițiilor prevăzute în secțiunea D alineatul (2) prima și a doua liniuță din comunicarea menționată, aceste argumente trebuie de asemenea respinse. În această privință, reiese din jurisprudență că o reducere a cuantumului amenzii în temeiul cooperării în cadrul procedurii administrative nu este justificată decât în cazul în care comportamentul întreprinderii în cauză a permis Comisiei să constate cu mai puțină dificultate existența unei încălcări și, eventual, să îi pună capăt (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, SCA Holding/Comisia, C-297/98 P, Rec., p. I-10101, punctul 36). Reiese de asemenea din

jurisprudență că o reducere în temeiul Comunicării privind cooperarea din 1996 nu poate fi justificată decât în cazul în care s-ar putea considera că informațiile furnizate și, mai general, comportamentul întreprinderii vizate demonstrează în această privință o veritabilă cooperare din partea acesteia (Hotărârea Dansk Rørindustri și alții/Comisia, punctul 31 de mai sus, punctele 388-403, în particular punctul 395). Or, din dosar reiese că cooperarea reclamantelor a fost foarte limitată.

124 În această privință, în primul rând, trebuie arătat că AFC a formulat o cerere de clemență, în numele grupului, într-un stadiu foarte avansat al procedurii și după depunerea cererii de către FRA.BO, care furnizase deja elemente de probă directe privind încălcarea. Desigur, informațiile furnizate de AFC au ajutat Comisia să stabilească existența încălcării în perioada iunie 2003-aprilie 2004, deoarece acestea confirmau informațiile furnizate de FRA.BO. Totuși, AFC nu a recunoscut decât un număr limitat de fapte în ceea ce privește perioada ulterioară inspecțiilor efectuate de Comisie și contestă participarea IBP la încălcare în această perioadă.

125 În al doilea rând, chiar dacă informația referitoare la reuniunea care a avut loc cu ocazia târgului de la Essen provenea de la AFC, reclamantele au minimalizat semnificația acestui eveniment. Situația este aceeași în cazul reuniunilor care s-au organizat în cadrul FNAS.

126 În sfârșit, reclamantele nu pot invoca, în acest context, o încredere legitimă în rezultatul cererii de clemență. Astfel, dispozițiile din secțiunea E alineatul (2) din Comunicarea privind cooperarea din 1996 prevăd că numai în momentul în care Comisia adoptă decizia aceasta apreciază dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în secțiunea B, C sau D din comunicare.

127 Rezultă din toate considerațiile anterioare că cel de al doilea motiv trebuie respins și, în consecință, acțiunea trebuie respinsă în întregime, fără a fi necesară admiterea cererii de măsuri de organizare a procedurii sau de cercetare judecătorească formulată de reclamante.

Cu privire la cheltuielile de judecată

128 Potrivit articolului 87 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, pentru motive excepționale sau în cazul în care părțile cad în pretenții cu privire la unul sau la mai multe capete de cerere, Tribunalul poate să repartizeze cheltuielile de judecată sau poate decide ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată. În circumstanțele din speță (a se vedea punctul 117 de mai sus), se impune ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, reclamantele să suporte 80 % din cheltuielile de judecată efectuate de Comisie și ca aceasta din urmă să suporte 20 % din propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) **IBP Ltd şi International Building Products France SA suportă propriile cheltuieli de judecată şi 80 % din cheltuielile de judecată efectuate de Comisia Europeană. Acestea suportă de asemenea propriile cheltuieli de judecată şi cheltuielile de judecată efectuate de Comisie aferente procedurii privind măsurile provizorii.**

3) **Comisia suportă 20 % din propriile cheltuieli de judecată.**

Martins Ribeiro Wahl Dittrich

Pronunţată astfel în şedinţă publică la Luxemburg, la 24 martie 2011.

Semnături